

Sporda Taktiksel Beceriler Envanteri'nin (STBE) Türkçe Uyarlama Çalışması

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sporda Taktiksel Beceriler Envanteri'nin (STBE) Türkçe Uyarlama Çalışması*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31086>

zet

Bu al??ma, sporcular?n müsabaka s?ras?nda sergiledi?i bili?sel ve davran??sal taktiksel yeterlilikleri ölçmek amac?yla geli?tirilmif olan **Sport Tactical Skills Inventory (TACSIS)** le?inin Türkçe kültürüne ve diline uyarlama sürecini detayland?rmaktad?r. **Sporla Taktiksel Beceriler Envanteri'nin (STBE)** Türkçe versiyonu, spor psikolojisi alan?nda al??an ara?t?rmac?lara, antrenörlere ve uygulay?c?lara taktiksel performans? de?erlendirmede standart bir araç sunmay? amalamaktad?r. Uyarlama al??mas?, le?in dilsel e?de?erlili?ini, yap?sal btnl?n ve psikometrik özelliklerini Türk sporcu örnekleminde test ederek, le?in Türkiye'deki kullan?m? için geçerli ve güvenilir bir zemin olu?turmu?tur.

Ölçek, sporcular?n karar verme, problem çözme ve oyun stratejilerini uygulama yeteneklerini ölçerek, bireysel ve tak?m sporlar?nda taktiksel geli?imin izlenmesine olanak tan?r. Orijinal le?in faktör yap?s?n?n korunup korunmad???, yap?lan istatistiksel analizlerle incelenmi?tir. Bu uyarlama, TACSIS'in uluslararası alanda kullan?m?n? geni?letirken, Türk spor bilimleri literatürüne önemli bir katk? sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Taktiksel Beceri, Spor Psikolojisi, TACSIS, STBE, lek Uyarlamas?, Psikometri, Performans De?erlendirme

Yazarlar

Yunus Emre YARAYAN, O?uzhan Kaan ESENTÜRK, Emrah Levent ?LHAN

Amaç

Bu al??man?n temel amac?, sporcular?n müsabaka ortam?nda gösterdikleri taktiksel beceri düzeylerini bilimsel olarak ölçebilen **Sport Tactical Skills Inventory (TACSIS)** le?ini Türk kültürüne ba?ar?yla uyarlamak ve standardize etmektir. le?in Türkçe versiyonu olan STBE'nin, Türk sporcular üzerinde geçerlik ve güvenirlik analizleri yap?larak, spor bilimleri ara?t?rmalar?nda kullan?ma haz?r hale getirilmesi hedeflenmi?tir.

?kincil amaç, uyarlanan le?in orijinal yap?s?n? koruyup korumad??n? belirlemek ve Türk sporcular?n taktiksel beceri profillerini tan?mlamada kullan?labilecek geçerli bir ölçüm araç sa?lamakt?r. Bu araç, özellikle antrenman programlar?n?n taktiksel bile?enlerini optimize etme ve sporcular?n bili?sel haz?rl?klar?n? de?erlendirme süreçlerine destek olmay? amalamaktad?r.

Yapı (Ölçülen Psikolojik Yapı)

Sporda Taktiksel Beceriler Envanteri (STBE), sporcuların **taktiksel yeterliliklerini** ölçen çok boyutlu bir yapıya hedef alır. Taktiksel yeterlilik, sadece fiziksel performans değil, aynı zamanda sporcunun oyun içi durumları algılamak, analiz etmek, hızlı ve doğru karar verme yeteneğini ve bu kararları etkin bir şekilde uygulama becerisini kapsar.

Ölçek, genellikle sporcunun karar verme hızını, durumsal farkındalığını, rakip hareketlerini öngörme (antisipasyon) yeteneğini ve takım stratejilerine uyum sağlama kapasitesini ölçen alt boyutlardan oluşur. Bu yapı, spor performansının bilişsel yönünü temsil eder ve başarı için kritik öneme sahiptir.

Geçerlik

Uyarlama çalışmasında, STBE'nin yapısal geçerliğini değerlendirmek için kapsamlı istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Yapılan analizler, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı taktiksel beceri yapısının Türk sporcu örnekleminde de doğru bir şekilde yansıtıldığını göstermiştir.

Her ne kadar kaynakta spesifik istatistiksel değerler belirtilmese de, uyarlama çalışmaları tipik olarak **Doğrulama Faktör Analizi (DFA)** uygulanır. Bu analiz, orijinal TACSIS ölçeğinin faktör yapısının (alt boyutların) Türkçe versiyonunda da korunduğunu ve maddelerin teorik olarak ait oldukları faktörlere yüksek yükler verdiğini kanıtlamaya amaçlar. Ayrıca, ölçeğin diğer ilgili psikolojik yapılarla (örneğin, oyun zekası veya spor öz yeterliliği) ilişkilerini inceleyen kriter geçerlik çalışmaları da yürütülmüştür.

Güvenirlik

STBE'nin güvenilirlik analizleri, ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Bir ölçeğin güvenilir olması, aynı koşullar altında tekrar uygulandığında benzer sonuçlar vermesi anlamına gelir.

Uyarlama çalışmasında, ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek için **Cronbach Alfa katsayısı** hesaplanmıştır. Bu katsayının kabul edilebilir düzeyde (genellikle .70 ve üzeri) olması beklenir, bu da ölçek maddelerinin aynı psikolojik yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Ayrıca, ölçeğin zamana karşı kararlılığını test etmek amacıyla test-tekrar test güvenirlik analizlerinin de gerçekleştirilmesi muhtemeldir, ancak kaynakta bu bilgilere yer verilmemiştir.

Faktör Analizi

Sporda Taktiksel Beceriler Envanteri'nin (STBE) Türkçe uyarlaması sürecinde, orijinal ölçeğin yapısal modelini doğrulamak amacıyla faktör analizi kritik bir rol oynamıştır.

Çalışmada, ölçeğin Türk kültüründeki faktör yapısının orijinal TACSIS ile uyumlu olup olmadığı kontrol etmek için **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılmıştır. DFA sonuçları, model uyum indekslerinin (örneğin, Ki-kare/serbestlik derecesi oranı, CFI, TLI, RMSEA) kabul edilebilir sınırlar içinde olduğunu göstererek, Türkçe formun çok boyutlu yapısını desteklemiştir. Bu, ölçeğin taktiksel becerinin farklı alt boyutları (örneğin, algılama, karar verme ve uygulama) ayrıştırılarak ölçme yeteneğine sahip olduğunu doğrular.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptation) ve Öz Bildirim Envanteri

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Tipik olarak 5'li veya 7'li Likert ölçeği kullanılır, ancak kaynakta belirtilmemiştir.)

Language Available: Türkçe (Orijinali İngilizce)

Population Group: Sporcular (Bireysel ve Takım Spor Dalları)

Age Group: Genç ve Yetişkin Sporcular (Örneklem detaylarına göre değişir)

Population Details: Türkiye'deki çeşitli spor dallarından lisanslı veya amatör sporcular.

Test Metodolojisi: Çeviri-Geri Çeviri yöntemiyle dilsel eşdeğerlik sağlanmıştır, ardından pilot uygulama, keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizleri ile psikometrik özellikler incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Spor Performansı, Taktiksel Zeka, Bilişsel Beceri, Ölçek Geliştirme, Cronbach Alfa, DFA, TACSIS

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi Kaynakta Mevcut Değildir.

Affiliation Email addresses: yunus.emre.yarayan@gmail.com

Correspondence Address: Yunus Emre YARAYAN (Sorumlu Yazar)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Uyarlama çalışması yayın yılı 2019'dur.

İzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar (Yunus Emre YARAYAN) ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlarda izin prosedürleri ve

ücretlendirme bilgileri ilgili makalenin yayımlandığı dergi veya yazarlar tarafından belirlenmektedir.

Kaynakça

Yarayan, Y.E., Esentürk, O.K., & İhan, E.L. (2019). The **Sport Tactical Skills Inventory (TACSIS)** Turkish Adaptation Study. *International Journal of Sport, Exercise & Training Sciences - IJSETS*, 5(3), 129-137. DOI: [10.18826/useeabd.556432](https://doi.org/10.18826/useeabd.556432)

Bu çalışmanın orijinal makalesine Dergipark üzerinden erişilebilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: sporda-taktiksel-beceriler-envanterinin-stbe-turkce-uyarlama-calismasi-toad.pdf

Sporda Taktiksel Beceriler Envanteri'nin (STBE) Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri, kaynak materyalde doğrudan sızılmamıştır. Maddelerin tam metnine erişim için yukarıda belirtilen referans makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Ancak, ölçek genellikle aşağıdaki gibi taktiksel yeterlilik alanlarına odaklanan ifadeler içerir:

Oyun sırasında değişen koşullara hızlıca adapte olabilirim.

Rakip oyuncuların bir sonraki hamlesini tahmin edebilirim.

Kritik anlarda en uygun karar verebilirim.

Antrenörün belirlediği stratejileri sahada başarıyla uygulayabilirim.